

אל: יחידות הרישוי
 גף קציני בטיחות
 אגף מערכות מידע
 ארגון מורי נהיגה הארצי
 מנהלים מקצועיים של בי"ס לנהיגה בטרקטור
 משטרת ישראל
 רישוי צה"ל
 האגף לחינוך תעבורתי – משרד החינוך
 המרכז החקלאי

לידיעת: שר התחבורה
 המנהל הכללי
 סמנכ"ל בכיר תנועה
 הנהלת משרד התחבורה
 לשכת היועץ המשפטי

הוראת נוהל – 3/2007 י"ט בסיוון התשס"ז 5.6.07

הנדון: **מבחנים והוצאת רשיון נהיגה לטרקטור (דרגה 1)**
בבית ספר לנהיגת טרקטורים

1. מבוא

- א. בקובץ התקנות 6370 מיום ח' באדר א' התשס"ה – 17.2.2005 פורסמו הוראות חדשות לגבי סיווג טרקטורים ומכונות ניידות, תנועתם, הפעלתם, רשיונות הנהיגה לגבי כל רכב כאמור והכשרת נהיגהם.
- ב. בהתאם להוראות תקנות התעבורה מבחן הנהיגה יערך לכל מבקש העומד בתנאים שנקבעו, שנמצא כשיר מבחינה רפואית, בבחינה בעלת שלב עיוני ושלב מעשי וזאת כאשר הלימוד יעשה במסגרת בית ספר לנהיגת טרקטורים, בעל רשיון כדין שברשותו מתקנים וציוד הדרושים להוראה העיונית, מגרש אימונים, טרקטורים וגרורים, מורים מוסמכים ומנהל מקצועי שניתן לו היתר מאת רשות הרישוי לנהול בי"ס לנהיגת טרקטורים.
- ג. הוראה זו באה לקבוע כללים אחידים לגבי ההוראה, לגבי מבחני הנהיגה, והוצאת רשיון נהיגה לטרקטור, הכשרת הנהגים והוצאת היתרים.
- ד. הוראת נוהל זו מבטלת הוראת נוהל מס' 3/2005 מ – 2.3.05.
- ה. תחולה – החל מפרסום הוראה זו.
- ו. תחולה לעניין סעיף שדרוג המגרש מתאריך 1.1.06 עם אופציה להארכה לפי שיקול דעתו של מנהל המחוז עד 31.3.06.

2. הביסוס החוקי (מעודכן ל - 1.3.2007)

א. פקודת התעבורה

סעיפים: 11, 12, 15, 16, 21

סעיף 11 – כשרות לקבלת רשיון נהיגה

רשות הרישוי רשאית ליתן רשיון לפי סימן זה, אם שוכנעה שמבקש הרשיון כשיר לנהוג ברכב שעליו הוגשה הבקשה ואיננו פסול לפי הוראות פקודה זו ושילם את האגרה שנקבעה.

סעיף 12 – רשיון נהיגה לקטין

לא יינתן רשיון נהיגה לאדם שלא מלאו לו 18 שנה, אלא ששר התחבורה רשאי בתקנות, להתיר, בתנאים וללא תנאי, ליתן רשיון נהיגה בסוגים מסויימים של כלי רכב מנועיים למי שמלאו לו 16 שנה; נתעורר ספק לגבי הגיל, רשות הרישוי היא המחליטה.

סעיף 15 – בתי ספר לנהיגה

לא יחזיק אדם ולא ינהל בית ספר לנהיגת רכב מנועי, אלא ברשיון מאת רשות הרישוי ובהתאם לתנאים שנקבעו.

סעיף 16 – מורים לנהיגה

לא יעסוק אדם בהוראת נהיגה, אלא ברשיון מאת רשות הרישוי ובהתאם לתנאים שנקבעו.

סעיף 21 – מתלמד

מי שנוהג רכב מנועי שעה שהוא לומד נהיגה בהתאם לכללים שנקבעו בתקנות ומלווה מורה או מדריך, או שעה שהוא נבחן בחינת נהיגה ומלווה בוחן שנתמנה על ידי רשות הרישוי אינו זקוק לרשיון נהיגה.

ב. תקנות תעבורה

תקנה 1 - הגדרות:

א. גרור: רכב שאינו רכב מנועי, המיועד לפי מבנהו להיגרר על ידי רכב מנועי מאחוריו, בין שהוא משמש ובין שאינו משמש להובלה, למעט רכב צדי.

ב. דיפרנציאל – מחלק כח ותנועה שהרכיב יצרן הרכב בתהליך ייצורו, המאפשר רדיוס סיבוב והעברת כח הנעה בין גלגלים שונים באותו סרן כהגדרתו בתקנה 266.

ג. טרקטור: רכב מנועי המיועד לפי מבנהו לגרירה או לגרירה ולביצוע עבודות, שצוין ברשיון הרכב כטרקטור.

ד. טרקטור משא – טרקטור שנתקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא נע על 4 גלגלים לפחות;
- (2) משקלו הכולל המותר לא עולה על 1500 ק"ג;
- (3) ההיגוי שבו נעשה באמצעות הגה;
- (4) הוא מצויד בדיפרנציאל;
- (5) הוא בעל משטח הטענה שהרכיב היצרן בתהליך ייצורו, המיועד לגרירה והובלת טובין;
- (6) הוא צוין ברשיון הרכב כטרקטור משא;

ה. טרקטורון - טרקטור שנתקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא נע על ארבעה גלגלים לפחות;
- (2) אופן הישיבה עליו הוא כשרגלי הנהג משני צדי המושב;
- (3) הוא צוין ברשיון הרכב כטרקטורון;
- (4) ההיגוי בו נעשה באמצעות כידון;

ו. כושר נשיאה – משקל המשאות הניתנים להרמה ולשינוע על ידי מלגזה, לפי קביעת יצרן הרכב בהליך ייצורה.

ז. מכונה נגררת - מכונה בין שהיא מופעלת בכוח מכני ובין אם לאו שאינה מיועדת להובלה ושאינה מסוגלת לנוע בכוח עצמה ומיועדת להיגרר.

ח. מכונה ניידת - רכב מנועי המיועד לפי מבנהו לביצוע עבודות ואינו מיועד לגרירה.

ט. מלגזה – מכונה ניידת בעלת תורן או זרוע שליפה להם מחובר מזלג או התקן אחר המיועדים להרמה ולשינוע של משאות, אשר צוינה ברשיונה כמלגזה;

י. רכב איטי – רכב מנועי שלגביו נקבעה מהירות מקסימלית שאינה עולה על 40 קמ"ש ע"י רשות הרישוי ברשיונו של הרכב או בתקנות אלה.

יא. רכב שטח – רכב מנועי המיועד לפי מבנהו לנוע בדרכי עפר בלבד, ואשר התקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא נע על 4 גלגלים לפחות;
- (2) נפח מנועו לא עולה על 750 סמ"ק;
- (3) משקלו העצמי אינו עולה על 750 ק"ג;
- (4) ההיגוי שבו נעשה באמצעות הגה;
- (5) הוא צוין ברשיון הרכב כרכב שטח;

תקנה 39 א – תנועת מכונה ניידת

- (א) לא ינהג אדם במכונה ניידת שמהירותה המרבית המתוכננת על ידי יצרנה עד 30 קמ"ש בשעה בדרך אלא לשם חצייתה וכאשר הנסיעה היא לביצוע העבודה של המכונה הניידת או בדרך עירונית שבתחום של עד 500 מטרים מהמפעל של בעלה כמשמעותו בחלק י' או מחזיקה.
- (ב) לא יגרור אדם במכונה ניידת גרור אלא אם כן הגרור הוא ציוד לביצוע העבודה שאליה מיועדת המכונה הניידת על פי קביעת יצרנה.
- (ג) לא ינהג אדם במכונה ניידת שרוחבה, אורכה או גובהה חורגים מהקבוע בתקנה 313 ובכפוף לאמור בתקנה 279(ג)(4) עד (6), לפי הענין.
- (ד) קצין משטרה כהגדרתו בתקנה 85(ז) רשאי להתיר באישור בכתב ובתנאים שיקבע תנועת מכונה ניידת החורגת מהתנאים האמורים בתקנה זו.
- (ה) לא ינהג אדם במכונה ניידת כאמור בתקנת משנה (א), אלא אם כן המהירות המרבית שנקבעה בידי יצרנה רשומה על חלקה הקדמי והאחורי כאמור בתקנה 54(ד)(3).
- (ו) לא ינהג אדם במכונה ניידת אלא אם כן נקט בכל האמצעים הדרושים למניעת סיכון, פגיעה או הפרעה לתנועה.
- (ז) לא ינהג אדם במכונה ניידת במהירות העולה על 40 קמ"ש.
- (ח) " לא ינהג אדם ולא יפעיל מלגזה אלא אם כן קיבל הדרכה לפי תוכנית שאישרו רשות הרישוי והאגף לפיקוח על העבודה במשרד התעשייה, מסחר ותעסוקה וניתן היתר מאת רשות הרישוי."

תקנה 39 ג – תנועת טרקטורון ובטיחותו

- (א) לא ינהג אדם בטרקטורון בכביש אלא לשם חצייתו או כאשר הנסיעה היא בכביש שבתחום מושב או קיבוץ.
- (ב) מהירות נסיעתו של טרקטורון לא תעלה על 40 קמ"ש.
- (ג) הנוהג בטרקטורון לא יסיע עליו אדם נוסף אלא אם כן קיבל היתר לכך מאת רשות הרישוי וההיתר נרשם ברשיון הרכב.
- (ד) לא ינהג אדם בטרקטורון ולא ירשה לאחר לנסוע עליו אלא אם כן הנוהג וכל נוסע חובשים קסדת מגן מהסוג האמור בחלק ג' בתוספת השניה.

תקנה 39 ד – תנועת טרקטור משא ובטיחותו

- (א) הנוהג בטרקטור משא לא יסיע עליו אדם נוסף אלא אם כן ניתן היתר לכך מאת רשות הרישוי וההיתר נרשם ברשיון הרכב.
- (ב) מהירות נסיעתו של טרקטור משא לא תעלה על 40 קמ"ש.
- (ג) לא ינהג אדם בטרקטור משא ולא ירשה לאחר לנסוע עליו אלא אם כן הנוהג וכל נוסע חגורים בחגורת בטיחות כאמור בחלק ג' לתוספת השניה.

תקנה 39 ה – תנועת רכב שטח ובטיחותו

- (א) לא ינהג אדם רכב שטח בכביש אלא לשם חצייתו.
- (ב) מהירות נסיעתו של רכב שטח לא תעלה על 40 קמ"ש.
- (ג) הנוהג ברכב שטח לא יסיע עליו אדם נוסף אלא אם כן קיבל היתר לכך מאת רשות הרישוי וההיתר נרשם ברשיון הרכב.
- (ד) לא ינהג אדם ברכב שטח ולא ירשה לאחר לנסוע עליו אלא אם כן הנוהג וכל נוסע חגורים בחגורת בטיחות כאמור בחלק ג' לתוספת השניה.

תקנה 39 ו – הגבלת נהיגה בטרקטור

- (א) לא ינהג אדם בטרקטור שמשקלו עצמי עולה על 3,200 ק"ג או שצמוד אליו גרור שמשקלו הכולל המותר עולה על 4,000 ק"ג אלא 6 חודשים לאחר שניתן לו רשיון לפי תקנה 177.
- (ב) נוהג בטרקטור לא יסיע נוסע על הטרקטור אלא לאחר שחלפו שלושה חודשים מיום שניתן לו רשיון כאמור.

תקנה 170 – הגדרות :

בית ספר לנהיגה	– "בית ספר"
בעל רשיון בית ספר לפי סעיף 15 לפקודה, לרבות מנהל בית ספר או האחראי להפעלתו, והוא כשאין בחלק זה הוראה מפורשת אחרת.	– "בעל בית ספר"
הוראת נהיגה ברכב מנועי שלא מטעם בית ספר.	– "הדרכה"
לימוד עיוני ומעשי בבית הספר.	– "הוראה"
מבדק לבדיקת מיומנות וכושר השליטה של נהג ברכב.	– "מבחן שליטה"
אדם שניתן לו רשיון להוראת נהיגה.	– "מורה מוסמך"
מורה מוסמך שניתן לו היתר לניהול מקצועי של בית ספר.	– "מנהל מקצועי"

תקנה 177 – רשיון נהיגה דרגה 1 –

רשיון נהיגה דרגה 1 הוא רשיון לנהוג –

- (1) בטרקטור למעט טרקטור משא גם אם צמוד אליו גרור שמשקלו הכולל המותר אינו עולה על 10,000 ק"ג ;
- (2) במכונה ניידת הנעה על גלגלי זחל או במכונה ניידת אופנית, שמשקלה הכולל המותר אינו עולה על 14,000 ק"ג, למעט מלגזה ;
- (3) במלגזה שכושר הנשיאה שלה עד 20,000 ק"ג ;
- (4) בטרקטורון ;
- (5) ברכב שטח ;
- (6) בטרקטור משא, ובלבד שלא ינהג בו בכביש אלא לשם חצייתו או כאשר הנסיעה היא בכביש שבתחום מושב או קיבוץ.

תקנה 188 (ב)

מותר לתת רשיון נהיגה בדרגה 1 לאדם שמלאו לו 16 שנים, ובלבד שהמציא הסכמה בכתב למתן הרשיון מאת הורו או אפוטרופוסו, אם טרם מלאו לו שבע עשרה שנים.

תקנה 189 (א)

לא יינתן רשיון לפי תקנה 177(1) אלא למבקש שעבר קורס לנהיגה בטרקטור שאישרה רשות הרישוי ועל פי תוכנית שאישרה, ועמד בהצלחה במבחנים בסיום הקורס וקיבל תעודה או אישור על כך.

תקנה 189 (א) - בטלה**תקנה 190 (4) - בטלה**

הערות :

א. לגבי התקנות החדשות תחילתן היתה ביום 17.8.2005 ואלו הוראות תקנה 39 א (ח) (דהיינו הפעלת מלגזה אחר קבלת הדרכה וקבלת היתר לנהיגה או לתיפעול המלגזה מאת רשות הרישוי, ברשיון הנהיגה) ניכנסה לתוקף ביום 1.9.06.

תקנה 191 – בדיקות רפואיות

מבקש רשיון נהיגה ייבדק בהתאם לחלק זה: הבדיקה הרפואית תכלול בדיקת מצבו הגופני והנפשי וכן בדיקות כושר אחרות שתורה רשות הרישוי.

תקנה 192 – עריכת הבדיקות

(א) הבדיקה תיערך על ידי רופא, אשר יפרט את ממצאיו בטופס שקבעה רשות הרישוי ולפי הפרטים שבטופס.

(1א) בדיקה לפי תקנת משנה (א) תיערך בידי רופא המכיר את עברו הרפואי של הנבדק מתוך אחת מאלה:

- (1) הוא מטפל בנבדק דרך קבע, זה שלוש שנים לפחות.
- (2) עיון בתיקו הרפואי בכל קופת חולים שבה היה חבר הנבדק, בשלוש השנים שקדמו לבדיקה.
- (3) עיון בתיקו הרפואי הצבאי של הנבדק.
- (4) אם הנבדק הוא עולה חדש כמשמעותו בתקנה 216, וטרם חלפו שלוש שנים ממועד עלייתו – בכל דרך שתנחי את דעתו, ובלבד שהבדיקה תיערך בידי רופא בקופת חולים שבה חבר הנבדק, והוא יפרט בטופס הבדיקה את מקור ידיעותיו בדבר עברו הרפואי של הנבדק.

(ב) בדיקת כושר הראיה תיעשה באמצעות מכשיר שאישר לכך המנהל הכללי של משרד הבריאות ובדרך שהורה.

תקנה 193 - אישור רפואי לנהיגה

(א) תוצאות הבדיקות כאמור בתקנה 192 יובאו לפני רשות הרישוי, ואם הניחו את דעתה, תיתן למבקש אישור רפואי לנהיגה ובלבד שתוצאות בדיקות שנערכו על פי תקנה 196 יובאו בפני רופא שמינתה לכך רשות הרישוי.

(ב) לא הניחו תוצאות הבדיקות כאמור בתקנה 192 את דעתה של רשות הרישוי,

רשאית היא להורות כי המבקש יעבור בדיקות נוספות או יציג מסמכים רפואיים נוספים, והיא רשאית להעביר את תוצאות הבדיקות לעיונו של רופא או מוסד רפואי שהיא מינתה (בסימן זה – הרופא המוסמך).

תקנה 198 – חדות הראיה

198. (א) בדיקת חדות הראיה תיעשה בכל עין בנפרד ותימדד לפי שיטת סנלן (snellen) כאשר על הנבדק לזהות לפחות 4 ספרות מתוך 5.

(ב) חדות הראיה לא תהיה גרועה מ – 6/12 בעין אחת לפחות, לגבי מבקש רשיון נהיגה לפי תקנות 176, 176 א', 177 ו – 178.

תקנה 199 - שדה ראייה

(א) שדה הראיה לא יפחת –

מ-120 מעלות בכיוון אופקי בשתי העיניים יחד, לגבי מבקש רשיון נהיגה לפי תקנות 176 176 א', 177 ו-178. גם אם מבקש הרשיון כאמור סובל מאובדן הרבע העליון של שדה הראייה (QuadrinopSia), ולגבי מבקש רשיון כאמור שיש לו כושר ראייה בעין אחת בלבד יהיה אותו שדה ראייה בעין האחת.

תקנה 202 – בדיקות לפני בחינה

מבקש רשיון נהיגה שקיבל אישור רפואי לנהיגה כאמור בסימן ג', יצהיר לפני כל בחינה אם חל או לא חל כל שינוי במצב בריאותו כמפורט בטופס שמילא רופא כאמור בתקנה 192 וכן כי לא נפסל מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה.

תקנה 203 (א) – בחינות

מבקש רשיון נהיגה ייבחן בהתאם לתקנות אלה בבחינה ובה שלב עיוני ושלב מעשי.

תקנה 204 – אופן הבחינות

(א) הבחינה תיערך במקום, בזמן וברכב שתורה רשות הרישוי.

(ב) לא תיערך בחינה אלא ברכב שקיים לגבי נהיגתו של הנבחן בו בעת הבחינה ביטוח להנחת דעתה של רשות הרישוי.

(ג) נבחן הנוהג ברכב כשהוא מלווה על ידי בוחן, פטור מחובת רשיון נהיגה.

תקנה 205 – השלב העיוני

בשלב העיוני של הבחינה ייבחן מבקש רשיון נהיגה בנושאים אלה כולם או מקצתם:

- (1) דיני התעבורה;
- (2) צורת התמרורים, משמעותם והמודעות המצויות בהם או בקשר להם;
- (3) התנהגות בדרך;
- (4) אופן פעולת רכב מנועי, חלקיו ומנועיו, השימוש והטיפול בהם.

תקנה 210 – אגרת בחינה נוספת

210. (א) בשעת הגשת בקשה להיבחן ישלם המבקש את אגרת הבחינה כמפורט בתוספת הראשונה חלק א'.

(ב) לא התייצב המבקש לבחינה, או התייצב ונכשל בה או בשלב של הבחינה, ונקבע לו מועד נוסף לבחינה, ישלם המבקש אגרת בחינה כאמור בתקנת משנה (א).

(ג) חובת תשלום אגרת בחינה נוספת לפי תקנת משנה (ב) לא תחול בכל אחד מאלה:

- (1) הוא לא התייצב לבחינה והודיע לרשות הרישוי לפני מועד הבחינה על אי התייצבותו למועד שנקבע ונתן סיבה סבירה, להנחת דעתה של רשות הרישוי, על אי יכולתו להתייצב.
- (2) הוא התייצב לבחינה, אך הבחינה לא קויימה בשל תקלות שנתגלו ברכב, בעת הבחינה.
- (3) הוא התייצב לבחינה והבחינה נדחתה או לא קויימה על פי הוראות רשות הרישוי.

תקנה 221 (ג 1) גיל הלומד נהיגה

מבקש רשיון נהיגה לפי תקנה 176 עד 178, רשאי להיבחן בשלב העיוני של הבחינה כאמור בתקנה 205 שישה חודשים לפני הגיל המוקדם ביותר שבו הוא רשאי להיבחן בשלב המעשי של הבחינה כאמור בתקנה 206.

תקנה 221 (ד)

מבקש רשיון נהיגה לפי תקנה 177, רשאי ללמוד נהיגה בטרקטור אם מלאו לו 15 שנים.

תקנה 222 – כשרות רפואית של הלומד נהיגה

לא ילמד אדם נהיגה ברכב מנועי ע"י נהיגת הרכב בדרך אלא אם נבדק לפי סימן ג' לפרק השני וקיבל אישור רפואי לנהיגה.

תקנה 223 – אחריות המלמד נהיגה

(א) לא ידריך אדם ולא יורה נהיגה בבית ספר אלא למי שנתמלאו בו הוראות התקנות 221 ו-222.

(ג) המורה נהיגה ברכב בבית ספר או המדריך אדם בנהיגה אחראי לקיומן של תקנות אלה בשעת ההוראה או ההדרכה.

תקנה 225 א' + 225 ב' בית ספר לנהיגה טרקטורים

(א) לא יינתן רשיון לבית ספר ללימודים עיוניים בנהיגת טרקטור, אלא לאחר שהמבקש הוכיח להנחת דעתה של רשות הרישוי כי עומדים לרשותו כל אלה:

1. מקום ומשרד מתאימים ללימודים עיוניים לנהיגת טרקטורים;
2. מתקנים וציוד הדרושים להוראה העיונית;
3. מנהל מקצועי שמינתה לכך רשות הרישוי.

(ב) לא יינתן רשיון לבית ספר ללימודים מעשיים בנהיגת טרקטור אלא אם המבקש הוכיח לרשות הרישוי כי עומדים לרשותו כל אלה:

- (1) מגרש אימונים במקום מתאים שאישרה לכך רשות הרישוי.
- (2) טרקטורים וגרורים מסוג ובמספר שתקבע רשות הרישוי.
- (3) מנהל מקצועי שניתן לו היתר מאת רשות הרישוי.
- (4) מקום מתאים למשרד בית הספר.
- (5) מתקנים וציוד הדרושים להוראת נהיגה בטרקטורים.

אגרת רשיון לבית ספר

אגרה בעד רשיון בית ספר לנהיגה תהיה כמפורט בתוספת הראשונה חלק ב' וכאמור בתקנה 15 א'.

תקנה 236 – הוראה ברכב שאושר

(א) לא יורה אדם נהיגה ולא ירשה בעל בית ספר להורות נהיגה בבית ספרו אלא ברכב שאושר בכתב לצורך זה על ידי רשות הרישוי.

(ב) לא יינתן אישור אלא לרכב שקיים לגביו ביטוח סיכוני צד שלישי, להנחת דעת רשות הרישוי, שתקפו כתקופת תוקף האישור.

תקנה 241 – ספר רישום

בעל בית ספר ינהל ספר רישום ערוך יום יום, בצורה שקבעה רשות הרישוי, ובו יצויין לגבי כל תלמיד לחוד:

- (1) שמו, מענו וגילו.
- (2) תוצאות הבדיקה הרפואית בה עמד.
- (3) מועד התחלת הלימודים
- (4) מספר השיעורים, סדרם ותמציתם.
- (5) מועד סיום הלימודים.
- (6) פרטי הבחינות שנבחן ותוצאותיהן.

תקנה 242 – המצאת ספר רישום

בעל בית ספר חייב להמציא לרשות הרישוי או למבקר את ספר הרישום בכל עת שיידרש.

תקנה 243 – המצאת מסמכים אחרים

בעל בית ספר ימציא לרשות הרישוי דוחו"ת, הודעות, פרטים או מסמכים אחרים הנוגעים לפעולות בית הספר ככל אשר רשות הרישוי תדרוש ממנו וימסור פרטים נכונים ומלאים ותשובות נכונות ומלאות ככל שיידרש.

תקנה 244 – מתן תעודה

244. (א) בעל בית ספר ייתן לרשות הרישוי לגבי כל אדם שלמד בבית ספרו, עם גמר הלימוד או הפסקתו, תעודה בצורה שקבעה רשות הרישוי ובה יצויין:

- (1) שם בית הספר ושמות מוריו שאצלם למד.
 - (2) סוג הרכב עליו למד ומספר רשיון ההחזקה של הרכב.
 - (3) מספר השיעורים שקיבל וסדרם.
 - (4) מועדי תחילת הלימודים וסיומם.
 - (5) תוצאות הבחינות שנערכו בבית הספר בהן נבחן.
- (ב) התעודה תהיה חתומה על ידי בעל בית הספר ומנהלו המקצועי.
(ג) לא יידרש כל תשלום או תמורה בעת מתן תעודה כאמור.

הפעולה במשרדי הרישוי והסניפים

על המבקש לפנות לתחנת צילום מאושרת (ה.נ.8/2006) עם תעודת זהות לקבלת טופס רשל/18 חדש ממוחשב המכיל את תצלומו של המבקש.

על מבקש הרשיון לעבור בדיקת עיניים אצל אופטומטריסט מורשה או רופא עיניים וכן לעבור בדיקה רפואית שתערך ע"י רופא אשר יציין את הממצאים על גבי טופס הרשל/18 הממוחשב.

הבקשה תוגש לבודק המסמכים בצירוף תעודה זהות (בלבד) של המבקש לקבלת האישור הרפואי לנהיגה.

1. כושר ראייה ובדיקה רפואית

א. חדות הראייה תיבדק ותאושר על ידי רופא עיניים או אופטומטריסט מורשה לפי הוראת נוהל 2-2007 במכשיר שאושר על ידי המנהל הכללי של משרד הבריאות בטופס רש"ל 18 חדש.

ב. הבדיקה הרפואית תיעשה (על פי המפורט בהוראת נוהל 2-2007) ותאושר על ידי רופא כללי שיחתום בטופס רש"ל 18 בחתימת ידו ובחותמתו המכילה את מספר רישונו כרופא. חיילים בשירות סדיר או קבע ימסרו לבודק המסמכים טופס בקשה לרשיון הנהיגה רש"ל 18 חדש, הכולל בדיקת כושר הראייה ובדיקה רפואית חתומה ע"י רופא אשר עיין בתיקו הרפואי הצבאי של הנבדק כנדרש בתקנה 192 (א1) (4).

ג. מבקש רשיון נהיגה לטרקטור שאינו עומד בתנאים הרפואיים כפי שנקבע בהוראות למתן אישור רפואי לנהיגה, יפנה אותו בודק המסמכים לבדיקות המכון הרפואי לבטיחות בדרכים ויעדכן הפרטים והנתונים על ידי הקלדה במחשב.

ד. מוצא בודק המסמכים כי הבדיקות הרפואיות קובעות כי אכן מבקש רשיון הנהיגה לטרקטור כשיר מבחינה רפואית, יאשר זאת בטופס רש"ל 18 בעמודה "סיכום רשות הרישוי", תוך ציון תאריך, שם בודק המסמכים, חתימת ידו ובחותמת ויעדכן הפרטים והנתונים על ידי הקלדה במחשב.

הפעולה בבית ספר לנהיגת טרקטור

א. לא יורה ולא ילמד מורה נהיגה בבית ספר לנהיגת טרקטור מבקש רשיון שלא קיבל אישור רפואי לנהיגה בטופס רש"ל 18 כפי שנקבע בתקנה 222 לתקנות התעבורה.

ב. מבקש רשיון נהיגה לטרקטור שקיבל אישור רפואי לנהיגה יתקבל כתלמיד נהיגה בבית הספר ויירשם לנהיגה בהתאם לתוכנית שאושרה על ידי רשות הרישוי ועל פי האמור בהוראה זו, זאת לאחר ששילם בדואר את אגרת המבחן שתצורף לטופס רש/ל/18.

ג. המנהל המקצועי ירכז את כל טפסי הבקשה רש"ל 18 וכן תצלום תעודה מזהה ומסמכים אחרים ויביאם לסניף הרישוי לאחראי שמונה לשם כך לקבלת האישור לפתיחת הקורס.

ד. המנהל המקצועי יגיש במרוכז גם רשימת תלמידים מפורטת של אותו קורס.

תוכנית הלימודים במסגרת ביה"ס לנהיגת טרקטורים שאושרה ע"י רשות הרישוי וכדלקמן:

א. הוראת לימוד הפרק העיוני בנהיגת טרקטור:

1. המנהל המקצועי של ביה"ס לנהיגת טרקטורים ידווח לרשות הרישוי לפחות 10 ימים מראש על תאריך התחלת הקורס, מיקומו, נושאי הלימוד, תאריכי הלימוד שעות הלימוד ושמות המרצים על גבי טופס כנספת מס. 1, כמו כן ידווח על התאריך לסיום הקורס.

2. הוראת לימוד הפרק העיוני במסגרת ביה"ס תהיה בהתאם לתוכנית בת 36 שעות לימוד שאושרה ע"י רשות הרישוי, הכוללת בין היתר דיני תעבורה, הכרת הרכב, בטיחות בעבודה והפעלת כלים חקלאיים. המנהל המקצועי יהיה אחראי לקיום תקין ומלא של תוכנית הלימודים ויפקח על ביצוען.

3. בנוסף למתקנים והציוד הדרושים להוראה עיונית, יספק ביה"ס לכל תלמיד למשך תקופת הלימוד העיוני תיק אישי שיכיל את ערכת הלימוד, הספרים הדרושים ותקצירי ההרצאות של החומר הנלמד כפי שאושרו ע"י רשות הרישוי.

4. במשך כל הקורס תהיה הקפדה לרישום נוכחות התלמידים, תלמיד שיעדר יותר מ- 4 שעות לימוד, לא יקבל תעודת גמר ולא יהיה רשאי להיבחן אלא כאשר ישלים את החסר.

5. כל שינוי במועדי הלימודים מחייב הודעה מראש לרשות הרישוי.

6. סיים המבקש את לימודיו העיוניים, תנופק לו תעודה המעידה על סיום לימודיו וכשירותו לגשת למבחן העיוני (נספח 3).

7. עם סיום הוראת הפרק העיוני, יפנה המנהל המקצועי או הבוחן עם רשימת התלמידים המועמדים לבחינה לרב בוחן ראשי או מי שמונה ע"י מנהל המחוז לשם קבלת שאלוני הבחינות. למחרת ביצוע הבחינה, לכל המאוחר, ובכפוף לימי פעילות המשרד, המנהל המקצועי יחזיר את הבחינות עם דף ריכוז תוצאות המבחן העיוני. (נספח מס' 2).
8. המבחנים העיוניים והמעשיים ייערכו בשעות ובימים בתאום משרדי הרישוי בלבד, ולאחר מתן הודעה מראש לרב הבוחן הראשי או למנהל סניף הרישוי וכל שינוי במועדים האלה מחייב הודעה וקבלת אישור מראש.
9. רב בוחן או מנהל הסניף שמוסר את שאלוני המבחן העיוני יציין במקום המיועד לכך את מספר הבחינות שנמסרו ומספר הבחינות שהוחזרו.
10. מבחנים עיוניים בעל פה יבוצעו לאחר קבלת אישור רב הבוחן הראשי ויערכו על פי הוראות הנוהל לעריכת מבחנים.

ב. הדרישות מהטרקטור והגרור שאושרו ללימוד ומבחן נהיגה:

1. הטרקטור יהיה מקבוצה מספר 2 לפחות במשקל עצמי שלא יפחת מ – 2,000 ק"ג, שאושר להוראת נהיגה ולמבחן ע"י המפקח המחוזי על בתי הספר לנהיגה.
2. הטרקטור יחוייב במסגרת בטיחות.
3. הגרור, שיחובר לטרקטור יהיה מקבוצה 2 לפחות במשקל כולל מותר של 4,000 ק"ג לפחות שאושר ע"י המפקח המחוזי על בתי ספר לנהיגה.
4. רשיון הטרקטור והגרור יהיו מבוטחים בביטוח חובה ובביטוח צד ג' תקפים לשעת הלימוד והמבחן.
5. הגרור יהיה עמוס בבלוקים או ביחידת מטען שלא תפחת מ – 60% מהמטען המורשה של הגרור.
6. לימוד הפרק המעשי יתבצע במגרש מתאים ומאושר על ידי רשות הרישוי ויכלול במבחן התנהגות בדרך.
7. הודעה על הלימודים המעשיים ימסרו למפקח על ב"ס לנהיגה המחוזי וכל שינוי בהם מחייב הודעה מראש למפקח על ב"ס לנהיגה.

מבחנים ואופן הערכת נבחנים

(א) מבוא

נוהל זה בא לקבוע הסדרים אחידים לעריכת מבחני נהיגה הן בשלב העיוני והן בשלב המעשי.

(ב) האגרה עבור המבחן בנהיגה

1. בודק/ת המסמכים והבוחר יבדקו אם שולמה אגרת המבחן וטופס האגרה מצורף לטופס רש"ל 18 לביקורת בודק המסמכים.

2. הבוחן יבטל את האגרה לאחר ביצוע הבחינה ע"י העברת שני קווים ובהם המלה מבוטל על טופס האגרה.

3. לא התייצב המבקש לבחינה, או התייצב ונכשל בה או בשלב של הבחינה ונקבע לו מועד נוסף לבחינה, ישלם המבקש אגרת בחינה נוספת.

חובת תשלום אגרת בחינה נוספת לא תחול בכל אחד מאלה:

- הוא לא התייצב לבחינה והודיע לרשות הרישוי לפני מועד הבחינה על אי התייצבותו למועד שנקבע ונתן סיבה סבירה, להנחת דעתה של רשות הרישוי, על אי יכולתו להתייצב.
- הוא התייצב לבחינה, אך הבחינה לא קויימה בשל תקלות שנתגלו ברכב, בעת הבחינה.
- הוא התייצב לבחינה והבחינה נדחתה או לאו קויימה על פי הוראות רשות הרישוי.

(ג) השלב העיוני

205. בשלב העיוני של הבחינה ייבחן מבקש רשיון נהיגה בנושאים אלה, כולם או מקצתם:

- (1) דיני התעבורה ובטיחות בדרכים.
- (2) צורת התמרורים, משמעותם והמודעות המצויות בהם או בקשר להם.

(3) אופן פעולת רכב מנועי, חלקיו, השימוש והטיפול בהם.

השלב המעשי

206. בשלב המעשי של הבחינה ייבחן המבקש רשיון נהיגה בפעולות אלה:

- (1) התנעה.
- (2) נהיגה ותמרון במצבים שונים.
- (3) עצירה לרבות בלימה.
- (4) נתינת אותות וסימנים וציות לתמרורים.
- (5) התנהגות בדרך.
- (6) טיפול ברכב מנועי.

מסירת פרטים ותשובות

208. מי שחייב להיבחן כאמור בסימן ד' – לעיל "בחינות לתקנת התעבורה", חייב להמציא לבוחן פרטים מלאים ונכונים או תעודות שיידרש.

כשלון בבחינה

209. נכשל מבקש רשיון נהיגה בבחינה או בשלב של הבחינה, רשאית רשות הרישוי לקבוע את המועד שבו ייבחן שנית לתקופה שלא תעלה על ששה חודשים מיום הבחינה הקודמת.

אגרת בחינה נוספת

210. (א) בשעת הגשת בקשה להיבחן ישלם המבקש את אגרת הבחינה כמפורט בתוספת הראשונה חלק א'.
- (ב) לא התייצב המבקש לבחינה, או התייצב ונכשל בה או בשלב של הבחינה, ונקבע לו מועד נוסף לבחינה, ישלם המבקש אגרת בחינה כאמור בתקנת משנה (א).
- (ג) חובת תשלום אגרת בחינה נוספת לפי תקנת משנה (ב) לא תחול בכל אחד מאלה:
- (1) הוא לא התייצב לבחינה והודיע לרשות הרישוי לפני מועד הבחינה על אי התייצבותו למועד שנקבע ונתן סיבה סבירה, להנחת דעתה של רשות הרישוי, על אי יכולתו להתייצב.
 - (2) הוא התייצב לבחינה, אך הבחינה לא קויימה בשל תקלות שנתגלו ברכב, בעת הבחינה.

(3) הוא התייצב לבחינה והבחינה נדחתה או לא קויימה על פי הוראות רשות הרישוי.

(ד) המבחן העיוני

א. מבקש רשיון נהיגה מרשות הרישוי שהגיע לגיל המתאים ושעמד בבדיקה הרפואית ונמצא כשיר לנהוג ברכב עליו הוגשה הבקשה, יפנה לבודק המסמכים המתאים הקובע את מועד המבחן העיוני, ימסור את טפסי הבקשה לרשיון נהיגה המאושרים ובודק המסמכים יקבע את מועד המבחן בדף הרישום למועדי המבחן ירשום בעמודה המתאימה את מספר הקבלה לתשלום האגרה למבחן כולל הסכום ששולם בחשבון אגף הרישוי בבנק הדואר, ויחתום.

ב. בודק המסמכים יעביר את דף הרישום מועדי המבחן לבוחן/פקיד באולם המבחנים העיוניים לפני המבחן או ביום המבחן – הכל כפי שנהוג באותו סניף רישוי.

ג. נכנס מבקש רשיון הנהיגה לאולם המבחנים יתייצב בפני הבוחן וימסור את טופס ר/ש/ל 18 א' וכן תעודת זיהוי, דרכון.

ד. הבוחן לאחר שזיהה את המבקש על ידי תעודה כאמור יקח שאלון ממוחשב למבחן עיוני, ירשום את מספר הנבחן על גבי השאלון עצמו ולאחר מכן ירשום גם על גבי ספח התשובות את מספר הנבחן, במשבצת המתאימה הנמצאת בראש השאלון בעמוד מספר 1. הבוחן יתלוש את ספח התשובות מהשאלון וישאירו בידו. הבוחן ימסור את שאלון המבחן הממוחשב לנבחן עם הסבר ברור היכן יש למלא הפרטים האישיים וכיצד יש לסמן את התשובה הנכונה בכל שאלה ושאלה, ויתבע מהנבחן את השאלון שמילא יחד עם טופס ר/ש/ל 18 א' בסיום המבחן העיוני.

ה. מבנה השאלון העיוני הממוחשב:

- (1) השאלון מכיל 30 שאלות.
- (2) השאלון מודפס בשיטה שכל שאלון אינו דומה לשאלון אחר.
- (3) בעמוד מס' 1 של השאלון בחלקו העליון צויין סוג השאלון, לאיזה דרגת רשיון נהיגה הוא מיועד, מספר הדף והסברים לנבחן.
- (4) על הנבחן לרשום את שמו, כתובתו ומספר תעודת הזיהוי/דרכון במקום המיועד לכך בשאלון ולסמן X במשבצת לצדה של התשובה הנכונה.
- (5) כל דף בשאלון המבחן מורכב מ – 2 חלקים הניתנים לתלישה.

החלק הימני המיועד לבוחן הנו ספח התשובות בו מודפס מספר השאלון, מספר השאלה לפי הקוד שניתן לה במחשב והתשובה הנכונה "מודפסת באותיות מא' עד ד' במשבצת המקבילה לשאלון.

בחלק השמאלי מופיעות השאלות כשלכל שאלה יש 4 תשובות ובמקביל אליהן 4 משבצות – רק אחת מן התשובות היא התשובה הנכונה ועל הנבחן יהא לציין X במשבצת המקבילה לתשובה הנכונה.

1. תהליך בדיקת המבחן הממוחשב:

- (1) מסר הנבחן את שאלון המבחן ביחד עם טופס ר/ש/ל 18 לבוחן, יזהה הבוחן את המבחן על פי מספר הנבחן, יוציא את הספח המתאים לטופס לפי מספר השאלון הרשום על הספח ועל שאלון המבחן, יודא שהספח מתאים לטופס ושהשאלה שבספח מקבילה לשאלה שבשאלון.
- (2) הבוחן יעביר גם קו אלכסוני על טופס התשובות כאשר התשובה אינה נכונה.
- (3) סיכם הבוחן את בדיקת השאלון יספור את מספר השגיאות ויציין על גבי הספח שבדף מס' 1 כדלקמן:
 - (א) כאשר הנבחן ענה נכונה על 26 שאלות (4 שגיאות בלבד) ויותר ירשום הבוחן "עבר" במשבצת המתאימה, יחתים בחותמתו האישית, יחתום וירשום שמו על גבי הספח.
 - (ב) היו לנבחן 5 שגיאות ומעלה יציין הבוחן "נכשל" במשבצת המתאימה וכן יציין את מספר השגיאות במשבצת המתאימה, יחתים בחותמת "נכשל" יטביע בחותמתו האישית ויחתום.
 - (ג) הבוחן יציין על גבי הטופס בצדו האחורי בעמודה המתאימה את תוצעות המבחן, מספר השגיאות, יחתום בחותמת נכשל/עבר יטביע בחותמתו האישית ויחתום, ירשום בדף הרישום למועדי המבחן (רש/557) בעמודה המתאימה יחתום ויחזיר את טופס ר/ש/ל 18 א' כאשר הוא מלא כנדרש לידי של הנבחן לשם המשך הטיפול (אם למבחן נוסף או לקביעת מועד למבחן המעשי).

2. פעולות מינהלתיות בקשר לשאלונים למבחן עיוני ולספחים

- (1) השאלונים והספחים ירוכזו מידי יום ביומו במעטפות נפרדות וישארו בידי רב בוחן האחראי כמקובל באותו משרד מחוזי או מנהל סניף הרישוי כדי לאפשר מתן תשובה במקרה ויוגש ערר

על תוצאת המבחן.

(2) המבחנים שנשארים במשרד הרישוי יושמדו כל 3 חודשים על ידי שריפה או גריסה.

(3) רשימת ריכוז המבחנים העיוניים היומיים ירוכזו בקלסר וישמרו לתקופה של שנתיים לפחות (תום תוקף מבחן עיוני).

(4) הזמנת השאלונים לשרותי מידע מתואם אחת לחודש ע"י מרכז הנושא במשרד הרישוי.

ח. קביעת מועד תשלום למבחן עיוני חוזר

נבחן, אשר נכשל במבחן העיוני, רשאי להיבחן מחדש אחר תשלום אגרת מבחן נוספת, לאחר 7 יום מיום המבחן האחרון.

ט. דרך עריכת מבחן עיוני על גבי שאלונים לא ממוחשבים

נכון ליום חתימת נוהל זה הוכנו ותורגמו טפסים לא ממוכנים בשפות אנגלית, רוסית וצרפתית.

הבוחן ימסור הטופס למבקש לאחר שזיהה אותו כאמור בהוראה זו וידאג לרישום שם משפחה ופרטי בשפה העברית על גבי הטופס ובציון מספר תעודת הזיהוי שלו.

הבוחן יבדוק בהתאם למפתח התשובות לפי המספר הסידורי של טופס השאלון.

מבקש שיענה עד 4 שגיאות בלבד – יעבור המבחן.
5 שגיאות ומעלה – נכשל.

י. דרך עריכת מבחן עיוני בע"פ (בשפה העברית)

(1) זכאות למבחן עיוני בע"פ והמסמכים הנדרשים להצגה:

מבחן עיוני בע"פ נועד לתלמידי נהיגה שאינם מסוגלים לעמוד במבחן בכתב והציגו אישורים מתאימים לכך עפ"י האמור לעיל:

(א) עולים חדשים עד 3 שנים בארץ שאין עבורם מבחנים מתורגמים בשפתם.

(ב) דיסלקטים.

(ג) חרשים אילמים.

(ד) תושבי ישראל שאינם יודעים קרוא וכתוב בשפות בהן קיים שאלון מודפס.

(ה) המבחנים העיוניים כיום מתבצעים בע"פ בשלוש שפות עברית, ערבית ואנגלית אולם עקב האילוצים של הבוחנים אשר אינם שולטים בשפות הזרות אין אפשרות כיום לחייב את הביצוע בכל משרדי הרישוי.

(2) המסמכים הנדרשים:

- (א) עולים חדשים עד 3 שנים בארץ שאין עבורם מבחנים מודפסים מתורגמים בשפתם יגישו תעודת עולה.
- (ב) דיסקטים: יגישו אישור החתום ע"י מאבחן/ת מוסמך או אישור מבית הספר בו למד או אישור ממשרד החינוך.
- (ג) חרשים/אילמים: יציגו אישור על היותם חרשים/אילמים ותעודת השכלה או אישור ממועצה מקומית.
- חרשים אילמים רשאים להתייצב למבחן עם מתורגמן מאושר ע"י משרד החינוך.
- (ד) תושבי ישראל שאינם יודעים קרוא וכתוב בשפות בהן קיים שאלון מודפס: אישור על שנות השכלה מהמועצה המקומית ורק במקרה שלא ניתן להציג אישור זה, ולאחר הוכחה, תצהיר מעו"ד, נוטריון, בימ"ש.

(3) אופן הגשת הבקשה:

- תלמיד נהיגה המעוניין במבחן עיוני בע"פ יגיש בקשה לגורם האחראי במחוז או בסניף (מנהל סניף או רב"ר).
- לבקשה יצורפו המסמכים הנדרשים עפ"י סעיף י(2) לעיל על גבי טופס כפי שמוגדר בנספח א'.
- מסמכי הבקשה למבחן עיוני בע"פ ישמרו למשך שנתיים.

(4) החלטת המאשר:

- (א) ההחלטה על אישור מבחן עיוני בע"פ תעשה לגבי האוכלוסיות והמסמכים המגבים כפי שצויינו בסעיף י(2) לעיל.
- (ב) מנהל מחוז/רב"ר/מנהל סניף רשאים במקרים חריגים ביותר לאשר לאוכלוסיות שאינן מצויינות בסעיף י(4) לעיל מבחן בע"פ ולנמק זאת בטופס הבקשה, כדוגמת נספח ב'.

(5) מתן תשובה לבקשה וקביעת מועד למבחן:

- (א) כאשר האישור לביצוע מבחן בע"פ ניתן במקום – ירשם האישור ע"ג טופס רש"ל 18 וכן ירשם המועד למבחן.
- (ב) כאשר האישור אינו ניתן במקום, יש לענות לפונה בכתב ע"ג טופס כפי שמופיע בנספח ב'.
- (ג) האחראי על הבוחנים ידאג להקצאת בוחנים למבחנים בע"פ כולל בסניפים מרכזיים.
- (ד) נבחן שביצע 3 מבחנים ברציפות אצל אותו בוחן, זכאי לבקש בוחן אחר, אם לא ניתן לבצע זאת ביום המבחן, ידחה למועד הקרוב ביותר בו מתקיימים מבחנים בע"פ.

(6) אופן עריכת המבחן:

- (א) זמן המבחן – לא פחות מ – 20 דקות לנבחן ולא יעלה על 30 דקות.
- (ב) הקצאת מבחנים לבוחן עד 3 נבחנים בשעה ולא יותר מ – 4 מבחנים ביום לבוחן.
- (ג) מספר השאלות שישאלו – 30 שאלות לנבחן במידה והנבחן נכשל ב – 5 שאלות רשאי הבוחן להפסיק את המבחן אך לא לפני שסיים לשאול 20 שאלות לפחות ויציין זאת ע"ג טופס המבחן.
- אין לערוך מבחן שלא באמצעות השאלון ואין להוסיף שאלות שאינן מופיעות בשאלון.

- (ד) מקום המבחן – המבחן יערך במשרדי הרישוי המחוזיים או בסניפים המרכזיים.
- (ה) עזרים – בכל מבחן תיאוריה יוצב לוח מגנטי עם טוש מים ודגמי מכוניות ולוח תמרורים.
- (ו) השאלון – הבוחן יקריא את השאלות לפי סדר מהשאלון הכתוב מבלי לקרוא את התשובות. אין לדלג על השאלות או לשנות את סדרן.
- השאלות ינוסחו בעברית קלה וברורה באופן שיתאימו לשאלה פתוחה.

הנבחן יענה לכל שאלה תשובה לפני שתישאל השאלה הבאה.

הבוחן יציין ליד כל שאלה נכון או לא נכון.

(7) **מתן התשובות ודיווח:**

קביעת התוצאה: הבוחן יספור את מספר התשובות השגויות, כאשר מספרם אינו עולה על – 4, תרשם התוצאה: "עבר".

רישום התוצאה: התוצאה תרשם בחותמת מתאימה – עבר/נכשל וכדלקמן:

בשאלון המבחן ובטופס רש"ל 18 במקום המיועד לכך וכן בטופס (רש"ל 557) "ריכוז מבחנים עיוניים" שעליו יצויין "מבחנים עיוניים בע"פ", וכן יירשם התאריך.

הבוחן יחתום באמצעות חותמותו האישית, חתימת ידו, וחותרמת (רש"ל 557) רשות הרישוי ליד תוצאות המבחן. במקרה של ציון "נכשל" ירשום הבוחן גם את מספר השגיאות.

מסירת התוצאה: טופס רש"ל 18 יוחזר לנבחן.

(8) **מבחן חוזר:**

מועמד אשר נכשל במבחן רשאי לבקש קביעת מועד למבחן חוזר.

תבדק זכאותו עפ"י המסמכים שהציג לראשונה ובמידה ועדיין זכאי יקבע מועד למבחן.

(9) **פיקוח על מבחנים:**

במבחני הנהיגה העיוניים ישובצו שני בוחנים לפחות, יש להקפיד כי בוחן אחד יעסוק בהשגחה ופיקוח על הנבחנים, וזה יהיה עיסוקו היחיד בלבד, בעת שהבוחן השני יעסוק בעבודה השוטפת הכרוכה במהלך המבחנים העיוניים.

(10) **תוקף מבחן עיוני:**

א. תוקף המבחן העיוני הוא לשנתיים, ותוקף האישור לכשירות רפואית גם הוא לשנתיים. הגבלת התוקף של המבחן העיוני לתקופה של שנתיים נקבעה מתוך הנחה כי במקרה שנבחן ייבחן במבחן המעשי כעבור יותר משנתיים לאחר שנבחן במבחן העיוני, יוצר ניתוק מוחלט בין שני המבחנים, והמועמד לרשיון ישכח את אשר למד במבחן העיוני.

- ב. הבוחנים יקפידו על בדיקת המסמכים שמגיש המבקש להיבחן מבחן מעשי. כאשר התאריך שעמד בהצלחה במבחן העיוני הוא יותר משנתיים – לא יוכל התלמיד לגשת למבחן המעשי ועליו להיבחן מבחן עיוני מחדש.
- ג. חל איסור על הארכת תוקף המבחן העיוני ובכל מקרה לא יוכל תלמיד לגשת למבחן המעשי אם עברו שנתיים מיום שעמד בהצלחה במבחן העיוני. במקרים חריגים רשאי מנהל מחוז להאריך תוקף מבחן עיוני עד 60 יום מתום השנתיים.
- הערה: שחזור טופס רש"ל 18 שאבד לגבי הצלחה במבחן עיוני יעשה אך ורק על סמך טופס שאלון המבחן ולא יותר מאשר שישה חודשים ממועד המבחן, במקרים חריגים רק עפ"י החלטת רב"ר, מנהל המחוז ואו מנהל האגף.

(11) ערעורים על מבחן עיוני:

- א. ערעורים על מבחן עיוני ניתן להגיש עד 72 שעות ממועד המבחן על גבי טופס כדוגמת נספח ה'.
- ב. הערעור יוגש לרב"ר/מנהל סניף.
- ג. הרב"ר/מנהל סניף יבדוק את טופס המבחן מחדש ובמידה והערעור מוצדק ישנו את תוצאות המבחן, יטביע חותמת ויחתום על השינוי.

ה. מבחן מעשי:

1. נוהל עריכת מבחני נהיגה מעשיים לטרקטורים ואופן הערכת נבחנים (לא כולל טרקטור משא, רכב שטח ומלגזה)

חלה חובה על נבחן הנהיגה להופיע למבחן 10 דקות לפחות לפני שעת המבחן וימתין לבוחן במגרש שאושר ונקבע.
על הנבחן להצטייד בתעודת זהות או בתעודה מזהה תקינה.

א. מבחן הנהיגה המעשי – נוהל

כללי

- בוחן חייב לשמור על דיוק.
- הופעתו לעבודה תהיה נקייה ומסודרת ובלבוש נאות.
- אין לקיים כל קשר שהוא עם נבחן לפני או אחרי המבחן.

- אין לקיים כל קשר שהוא עם מורה נהיגה או מנהל מקצועי של בייס לנהיגה לפני או אחרי המבחן.
- אין לקבל טובת הנאה בכל דרך שהיא.
- יש לדווח על כל ביטול מבחן מכל סיבה שהיא (למעט אי הופעה של נבחן).
- בוחן המוצא כי הנבחן הינו מכר, ידיד, קרוב משפחה או קיימת כל זיקה שהיא לעבר משותף וכיו"ב יפסול עצמו מיידית מביצוע המבחן, ויבקש מן הממונה במשרד הרישוי להחליפו.
- על הבוחן להימנע באופן מוחלט מאכילה או עישון או משיחה בטלפון נייד בזמן היותו בתפקיד ליד נבחן במשך ביצוע המבחן.
- נבחן הניגש לבחינת נהיגה מעשית ימסור את טופס הבקשה לרשיון נהיגה (רש/ל/18) לבוחן ביחד עם כרטיס התלמיד חתום ע"י מורה הנהיגה כי סיים ההכשרה ובחתימת המנהל המקצועי וכן חתימת תלמיד הנהיגה. הכרטיס יצורף לטופס רש/ל/18 עד לסיום תהליך לימוד הנהיגה וקבלת רשיון הנהיגה.

ב. זיהוי הנבחן ובדיקת המסמכים הבוחן יפעל כדלקמן

- (1) יזהה את הנבחן באמצעות הטופס ותעודה מזהה.
- (2) יבדוק אם הנבחן חתם על הצהרת בריאות במקום המיועד לכך וכן אם חתם שלא נפסל מלהחזיק ברשיון נהיגה במקום המיועד לכך בטופס רש/ל/18 ויבדוק באם שולמה אגרת המבחן התקפה לאותו מבחן.
- (3) בוחן יצא לבחינה אחרי שיזהה את הנבחן ויבצע את המבחן במסלול ומגרש אשר נקבע לו ע"י הממונה/רשות הרישוי.
- (4) בדיקת המסמכים תכלול גם בדיקת תוקף רשיונות הטרקטור והגרור ותעודת ביטוח.

ג. התנהגות הבוחן עם הנבחן

הבוחן נתבע להתנהג בנימוס ותוך שמירה על כבוד מבקש הרשיון, יברך את הנבחן לשלום ויאחל לו הצלחה.

ד. חובות הבוחן בשעת מבחן נהיגה מעשי:

- (1) תוך כדי מהלך המבחן אסור לשוחח עם הנבחן למעט הנחיות והכוונת הנבחן במסלול הבחינה.

- (2) חל איסור להעיר לנבחן הערה כל שהיא על טיב נהיגתו.
- (3) חל איסור לנזוף או לגעור בנבחן אף אם לדעת הבוחן עלול הנבחן לגרום לסיכון תעבורתי מכל סוג שהוא.
- (4) כאשר מגלה הנבחן סמני התרגשות וקשיי שליטה, ינסה הבוחן להרגיעו.
- (5) במשך המבחן המעשי אסור לעסוק בכל נושא או עניין פרט למבחן המעשי.
- (6) אין לקטוע את המבחן לכל מטרה שהיא, שאינה קשורה למבחן.
- (7) חלה החובה לצאת עם הנבחן מהמקום שנקבע ולחזור אתו למקום שנקבע.
 "מקום שנקבע" – מקום אשר נקבע על ידי הממונה באופן כללי לכל מבחני הנהיגה, או לחלק מהם, או שנקבע ספציפית למבחן שנערך בזמן נתון.
- (8) תוך כדי מהלך המבחן אין להיכנס לשיחה עם כל גורם חיצוני שהוא שאינו קשור ישירות במבחן הנהיגה.

ה. הפסקת מבחן :

חל איסור לקצר את משך המבחן או להימנע מהשלמת מסלול המבחן להוציא שתי אפשרויות :

- (1) כאשר קרתה בפועל תאונת דרכים מכל סוג שהוא (ולו גם הקלה שבקלות)
- (2) כאשר נהיגתו של הנבחן מסכנת במפורש ומעל לכל ספק סביר את שלום המשתמשים בדרך ובקרבתה.

ו. ביצוע המבחן המעשי :

- (1) הבוחן ייקבע ע"י רב הבוחן הראשי מתוך רשימה של בוחני טרקטור.
- (2) המבחן המעשי יעשה בכפיפות מלאה להנחיות המקצועיות והמנהליות הקיימות בהוראת נוהל של רשות הרישוי.
- (3) המבחן המעשי יבוצע בהתאם לשיטת המבחנים שאושרה ע"י אגף הרישוי במגרשים שאושרו על ידה.

(4) הבוחן שנקבע (בעל תעודת בוחן מרשות הרישוי) לא יגבה כל שכר או תמורה עבור המבחן המעשי פרט לאגרת מבחן כאמור בתוספת הראשונה של תקנות התעבורה.

ז. המגרש להוראת נהיגה ולמבחן מעשי בנהיגה בטרקטור:

(1) המגרש יהיה מגודר ומכוסה באדמת כורכר לפחות, מסומן לפי התרשים בחביות וחבלים ומתומר.

אם המגרש מכוסה באספלט יסומן בצבע לבן או צהוב זוהר.

במגרש תהיה תלולית בנויה מכורכר או אספלט, בשיפוע של 8% לפחות, באורך של 25 מ' (עליה וירידה), וברוחב של 4 מ' לפחות ומתומררת בתמרורים המתאימים.

(2) בשולי המסלול יסומנו מקומות חניה עבור הטרקטורים הגרורים והכלים, לפי הרוחב המרבי בין החביות. בתוספת 60 ס"מ בלבד מכל צד.

(3) לנוהל זה רצ"ב תרשים המגרש המחייב.

(4) המגרש יכול לשמש מספר בתי ספר באותו אזור כפוף לאישור רשות הרישוי.

(5) הפעולות הנדרשות לביצוע במגרש ללימוד ולמבחן בנהיגה מעשית בטרקטור ובהתאם לכרטיס התלמיד יהיו על פי השלבים הבאים:

- א. כניסה למגרש עם טרקטור הגורר גרור וחציית כביש שייסלל בכניסה תוך הדמיית חציית כביש בעל מפלס שונה.
- ב. נסיעה עם טרקטור + גרור מסביב לחביות שה"כ 5 מעברים.
- ג. עצירה ליד קו עצירה לפני תמרור עצור.
- ד. פנייה שמאלה לכביש דו סטרי בקשה רחבה.
- ה. האטה ליד מעבר חציה המסומן להולכי רגל במגרש.
- ו. פנייה שמאלה מדו סטרי לכביש דו סטרי עם שיפוע צד.
- ז. נסיעה בשיפוע צד הבנוי לרוחב המגרש (תרגול הטיית מרכזי כובד).
- ח. פנייה שמאלה מדו סטרי לחד סטרי המסומן ע"י תמרור.
- ט. פנייה שמאלה מכביש חד-סטרי לכביש חד-סטרי.

- י. נסיעה בעליה, עצירה ואבטחת העמדתו של הרכב בעליה כולל הפניית ההגה.
- יא. התחלת נסיעה בעליה (זינוק בעליה).
- יב. עצירה בירידה ואבטחת העמדתו של הרכב בירידה כולל הפניית ההגה.
- יג. התחלת נסיעה לאחור בירידה.
- יד. כניסה לחנייה בזווית ישרה עם גרור.
- טו. כניסה לחנייה בזווית חדה עם גרור.
- טז. ניתוק הגרור ורתימת כלי חקלאי בעל 3 נקודות חיבור.
- יז. נסיעה עם הכלי החקלאי בין חביות תוך שימוש בהפרדת הבלמים וביצוע פניות חדות מאוד (תרגול הטיית מרכז הכובד לשני הצדדים).
- יח. כניסה לחנייה בנסיעה לאחור ופירוק כלי החקלאי עם 3 נקודות חיבור.
- יט. החניית הטרקטור ללא גרור ואבטחתו.

הערה:

הטרקטור חייב להיות מקבוצה 2 לפחות ובעל משקל עצמי שאינו פחות מ-2,000 ק"ג.

הגרור יהיה מקבוצה 2 בעל משקל כולל מותר לא פחות מ-4,000 ק"ג ועמוס לפחות 60% מהמשקל המורשה בבולקים של 100 ק"ג כל אחד או ביחידת משקל דומה.

ח. איפיון מגרש להוראת נהיגה בטרקטור:

המגרש יהיה בגודל 20 x 100 סה"כ 2,000 מ"ר (לפחות).
מאחר וגודלו של המגרש לתרגול והלימוד המעשי והאלמנטים הנדרשים בו אינם בנמצא במיוחד בשטחים עירוניים. רשות הרישוי תאפשר למספר בתי"ס באזורים קרובים מסוימים שימוש במגרש אחד מרכזי או משותף.

ט. תנאי לחידוש רשיון ביי"ס לנהיגת טרקטורים

לא יחודש רשיון ביי"ס לטרקטורים, אלא לאחר שנבדק ואושר ע"י המפקח המחוזי או נציגו.
חידוש רשיון שנתי של ביי"ס לטרקטורים יתבצע רק לאחר הצהרת המנהל המקצועי, שהמגרש, הטרקטור והגרור, עומדים בדרישות הוראות הנוהל.

תרגילים

על פי כרטיס תלמיד לטרקטור כאשר הוא גורר גרור מתאים (ראה נספח....).

י. תוצאות המבחן (נכשל)

1. הערכת המבחן תקבע כלהלן:

- שגה הנבחן במטלה הנהיגה הבסיסית (טסט מקדים) מותר לחזור עליה שנית.
- בחזרה שגה שוב והמטלה אינה מבוצעת כראוי הנבחן **נכשל בבחינה!**
- כאשר במטלת הבחינה בדרך הנבחן גורם לעיכובים, הסתכנויות, סיכון אחר או לתאונה, הנבחן **נכשל בבחינה!**

יא. הצלחת המועמד במבחן המעשי :

- (1) עמד מבקש הרשיון בהצלחה במבחן המעשי ירשום הבוחן **"עבר"** במשבצת המתאימה בטופס רש"ל 18 יחתום שמו ומספרו במלואו.
- (2) כן ירשום הבוחן בעמודה "אשור הבוחן" את פרטי הנבחן ושמצא אותו כשיר לנהוג ברכב מסוג **טרקטור** ולקבל רשיון נהיגה מדרגה ט' ירשום המקום, התאריך, שם הבוחן וחתימתו האישית.
- (3) תוצאות המבחנים יוקלדו ברישומי המחשב ויירשמו על גבי טופס דף ריכוז, מבחנים מעשיים לטרקטורים ויועברו לרב בוחן ראשי של משרד הרישוי המחוזי.

בברכה

חנן אהרון
רשות הרישוי

תוצאות מבחן מעשי בטרקטור

שם הנבחן:	מס' ת.ז.	שם בי"ס	תאריך
קבוצה 1 (טסט מקדים במגרש)	הציון	הערות הבוחן	
א. בדיקת הטרקטור לפני התנעה. התנעה נכונה נסיעה עם הטרקטור בלבד. ביצוע החלפת הילוכים, האטה עצירה ופניה עם מתן סימנים.			
ב. נסיעה לאחור לריתום העגלה או הכלי. אין להרשות הזזת הכלי או הגרור. הנבחן רשאי לבצע רק 3 ניסיונות.			
ג. תנועה עם גרור ופניות. 4 מעברים ו – 5 פניות ללא היתקלות בחביות.			
ד. רתום כלי – 3 נקודות ותנועה עם הכלי כולל פניות חדות תוך שימוש בבלמי היגוי. 3 מעברים + 4 פניות.			
ה. יבחן עם הגרור בזינוק בעליה.			
ו. החזרת גרור למקומו בנסיעה לאחור. חניה במקום המסומן ואבטחת הטרקטור במקומו.			
ז. החזרת הכלי למקומו המסומן בנסיעה לאחור, התרת הכלי והחנית הטרקטור במקומו			
ח. נסיעה בשיפוע צד (תרגיל הטיית מרכזי כובד)			
ט. עצירה ואבטחת הרכב בעליה כולל הפנית הגה			
י. התחלת נסיעה לאחור בירידה עם גרור			
יא. כניסה לחניה בזווית חדה עם גרור			

הערות הבוחן	הציון	קבוצה 2 (נסיעת בחינה בדרך)
		א. מיקום בדרך
		ב. התנהגות בצמתים
		ג. מעבר חצייה
		ד. חציית נתיב
		ה. הפעלת איתות נכון
		ו. הבנת תמרורים
		ז. התנהגות במפגשי דרכים
		ח. נסיעה אחורנית עם פניות
		ט. בלימה במצב רגיל
		י. שינוי לכיוון נסיעה הפוך
תוצאה : עבר/ נכשל		שם הבוחן

כרטיס תלמיד לטרקטור

מנהל מקצועי, מורה נהיגה, תלמיד/ה נכבד/ה!

כרטיס התלמיד מפרט את נושאי הלימוד לשיעורי הנהיגה המעשיים ועוזר לתהליך לימוד הנהיגה. הנך מתבקש להיעזר בו בכל משך תהליך ההוראה ועד לקבלת רשיון הנהיגה. בסוף כל שלב על התלמיד לאשר בחתימת ידו כי למד את כל המטרות שבשלב.

פרטי התלמיד:	שם משפחה	שם פרטי	מס' _____	מס' _____	מס' _____
ת.ז.	_____	_____	_____	_____	_____
מען:	עיר	רחוב/שכונה	מס' בית	מס' טלפון	_____
מס' הטרקטור	מס' הגרור	שם ביה"ס ומספרו	_____	_____	_____
תאריך אישור רפואי	תאריך לבדיקת עיניים	_____	_____	_____	_____
תאריך המבחן העיוני	תאריך התחלת לימוד הנהיגה	_____	_____	_____	_____

להלן פירוט שלבי הוראת הנהיגה

	שלב א'	הכרת הכלי ומכלוליו	חתימת המורה המאשר לימוד המטרה	הערות המקצועי	המנהל
1	בדיקה יומית מחוץ לרכב				
2	הכרת משקולת איזון				
3	עליה וירידה נכונה מהטרקטור				
4	בדיקות בתוך תא הנהג – מדים ונוריות				
5	בדיקה והכרת מכללית יעודיים				
6	הכרת הגרור ורתימה על ידי יצול				
7	הכרת כלים נרתמים				
8	פירוק והרכבת גלגל (הסבר מתודי)				
9					

הנני מאשר כי למדתי את המטרות הנ"ל. תאריך _____ חתימת התלמיד/ה _____

	שלב ב'	הכרת המגרש והוראות הבטיחות	חתימת המורה המאשר לימוד המטרה	הערות המקצועי	המנהל
1	התנעה וחימום מנוע				
2	הסתכלות ואיתות				
3	התחלת נסיעה ובלימה				
4	החלפת הילוכים				
5	גלישה בעזרת מצמד				
6	עצירות מטרה				
7	התחלת נסיעה במעלה ובמורד				
8	רתימה והתרת גרור				

			9
--	--	--	---

הנני מאשר כי למדתי את המטרות הנ"ל. תאריך _____ חתימת התלמיד/ה _____

המנהל	הערות המקצועי	חתימת המורה המאשר לימוד המטרה	שלב ג' משימות נהיגה במגרש	
			שליטה בנהיגת טרקטור ללא גרור	1
			שליטה בנהיגת טרקטור עם גרור	2
			נסיעה במהירויות שונות	3
			פניות ימינה ושמאלה כולל סלאום	4
			נסיעה לאחור בקו ישר עם גרור	5
			נסיעה לאחור בזווית שונות עם גרור	6
			נסיעה בשול/ירידה ועליה מהשול (מתוכנן)	7
			נסיעה בשיפוע צד	8
			רתימה והתרת כלים חקלאיים ונסיעה במקומות צרים	9
			החנית הטרקטור ואבטחתו	10

הנני מאשר כי למדתי את המטרות הנ"ל. תאריך _____ חתימת התלמיד/ה _____

מורה נהיגה נכבד/ה,
כרטיס תלמיד מכיל את התורה על פיה יש ללמד את תלמידי הנהיגה להכשירם לקראת התנהגות הנהג בדרך ולמבחן הנהיגה המעשי

רשות הרישוי

סיכום הלימוד ע"י מורה הנהיגה

א. הנני לאשר כי התלמיד/ה סיים/ה את ההכשרה כמפורט בכרטיס התלמיד וקיבל לפחות 8 שיעורים בני 40 דקות לחסר רשיון נהיגה, ו-6 שיעורים לבעל רשיון נהיגה קודם לדרגה 02 לפחות.

שם התלמיד/ה _____ שם המורה _____ חתימת המורה + חותמת _____

ב. הנני לאשר כי קיבלתי 8 שיעורי נהיגה, לפחות, לפי כרטיס התלמיד, כמצוין לעיל.

שם התלמיד/ה _____ מס' זהות _____ חתימת התלמיד _____